

Schakers en Dunning-Kruger effect

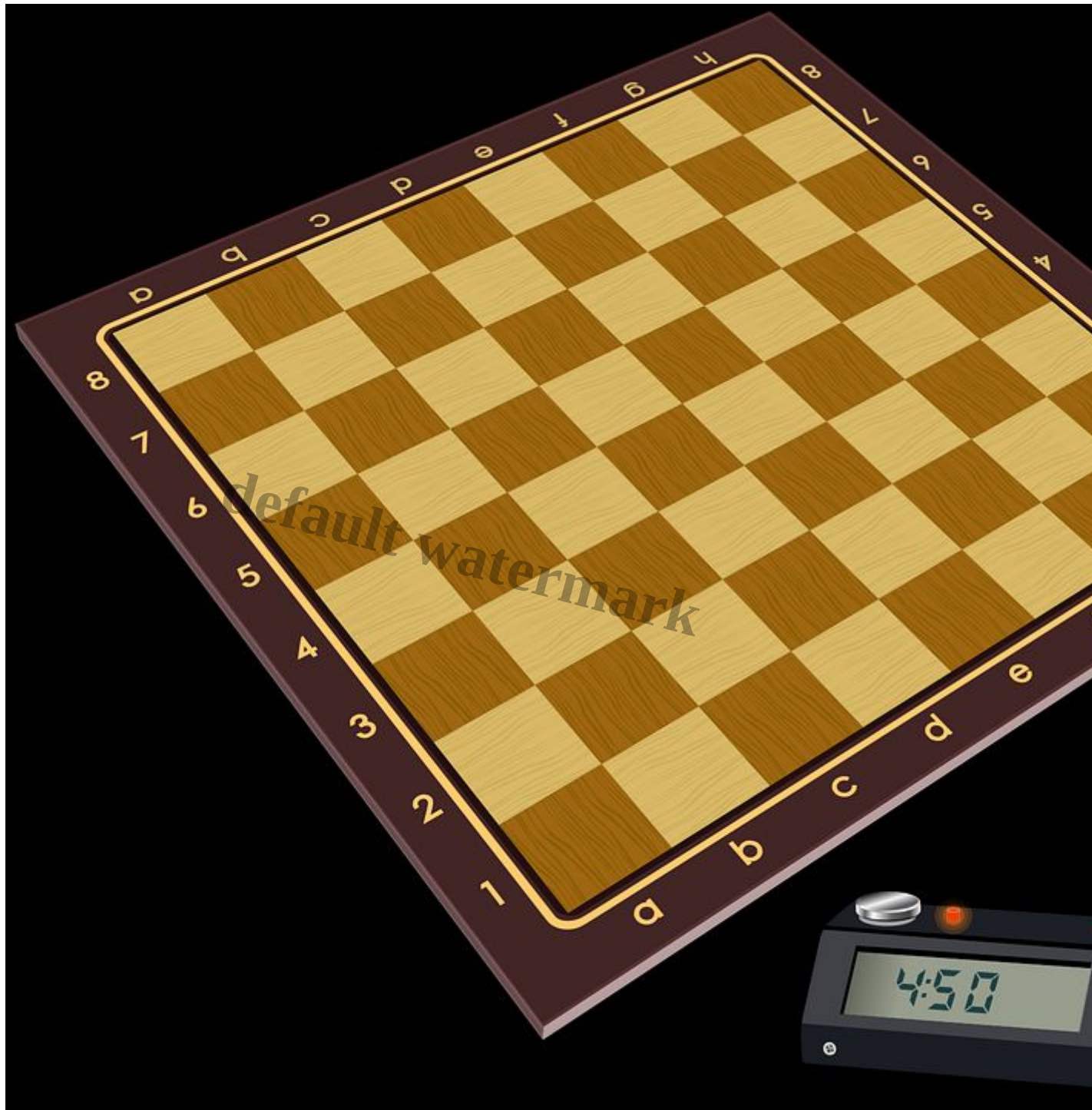
Beschrijving

Elders op deze site heb ik het al eens over het [Dunning-Kruger effect](#) gehad. Is dat effect ook zichtbaar bij schakers? Die denken ook wel eens dat ze beter zijn dan ze werkelijk zijn, het is tenslotte een zeer populaire denkfout. Maar in de schaakwereld krijg je voortdurend, publiek en exact te horen hoe goed je echt bent. Zou je dan niet leren om realistischer naar jezelf te kijken?

Onderzoek

Dat vroegen *Patrick Heck, Daniel Benjamin, Daniel Simons* en *Christopher Chabris* zich ook af tot ze hun [nieuwe onderzoek](#) deden onder bijna 3400 competitieschakers uit 22 landen.

Schaken is een ideale omgeving om overmoed te laten verdwijnen. Elke speler heeft een objectieve Elo-rating¹ die exact berekent hoe sterk je bent, gebaseerd op honderden partijen, tegenstanders, en resultaten. Die cijfers zijn openbaar, worden maandelijks geüpdatet en zijn voor elke schaker dagelijkse kost. Als er één groep mensen zou moeten weten waar ze echt staan, dan zijn het wel zij.

Maar dat bleek dus niet zo te zijn. Gemiddeld schatten de spelers zichzelf **89 Elo-punten** te hoog in $\hat{\sigma}$? dat is het verschil tussen een remise en een comfortabele overwinning. Slechts $\frac{1}{10}$ op de tien spelers haalde het niveau dat ze van zichzelf verwachtten. Ook hier gold het *Dunning-Kruger effect*: hoe lager op de Elo-ladder, hoe groter het zelfvertrouwen. De sterkste spelers, de grootmeesters, waren juist het meest realistisch.

Geen excuses

Wat dit onderzoek bijzonder maakt, is dat de gebruikelijke excuses niet meer opgaan. Dit is een onderzoek met mensen die jarenlang exact weten hoe ze presteren en die desondanks blijven denken dat ze beter zijn dan de cijfers tonen.

De auteurs zien dat als een teken dat overmoed diep menselijk is. Zelfs in een domein dat doordrenkt is van feiten, cijfers en competitie, blijven we liever geloven dat de wereld ons onderschat. Misschien is dat niet eens zo slecht, want een beetje zelfbedrog kan motiveren.

Maar wie beslissingen neemt â?? of dat nu in een klas, de tweede kamer of een schaaktoernooi is, doet er goed aan om te onthouden dat zelfvertrouwen zelden hetzelfde is als gelijk hebben.

¹ De **Elo-rating** is een systeem dat gebruikt wordt om de relatieve sterkte van spelers in competitieve spellen of sporten te berekenen. Het werd oorspronkelijk ontwikkeld door de *Hongaarse* wiskundige *Arpad Elo* voor schaken, maar wordt inmiddels ook in veel andere spellen en sportevenementen gebruikt.

Het systeem werkt door elke speler een numerieke score toe te wijzen die hun sterkte vertegenwoordigt. Wanneer twee spelers tegen elkaar spelen, verandert hun Elo-rating afhankelijk van het resultaat van de wedstrijd. Als een sterkere speler wint, zal hun rating slechts een beetje stijgen, terwijl een onverwachte overwinning van een zwakkere speler kan leiden tot een grotere stijging van hun rating. Hetzelfde geldt voor verlies, maar dan omgekeerd.

De Elo-rating houdt rekening met zowel het verwachte resultaat van een wedstrijd (op basis van de verschillen in rating) als het werkelijke resultaat. Hierdoor wordt het systeem dynamisch en reflecteert het goed de relatieve sterkte van spelers in de loop van de tijd.

De actuele stand van zaken in de schaakwereld is te zien op [deze site](#).

Onderstaand de eerste 25 op 16 november 2025:

#	↑↓	Name	Flag	Rating	+/-	Q	12m
1		Carlsen, Magnus		2839.7	+0.7		
2		Nakamura, Hikaru		2810.5	-2.5		▲ 1
3		Caruana, Fabiano		2795.0	0.0		▼ 1
4		Keymer, Vincent		2777.6	+4.6		▲ 17
5	↑1	Erigaisi Arjun		2775.2	+6.2		▼ 1
6	↑4	Firouzja, Alireza		2762.0	0.0		▲ 1
7		Praggnanandhaa R		2760.8	-7.2		▲ 11
8	↓3	Giri, Anish		2760.0	-9.0		▲ 14
9	↑2	Wei, Yi		2756.8	+3.8		
10	👑	Gukesh D		2754.4	-8.6		▼ 5
11	↓3	So, Wesley		2753.4	-10.6		
12	↑1	Anand, Viswanatha		2743.0	0.0		▼ 2
13	↑2	Rapport, Richard		2742.0	+2.0		▲ 12
14	↑3	Dominguez Perez, I		2738.0	0.0		▼ 2
15	↑1	Vachier-Lagrave, M		2734.8	-5.2		▲ 4
16	↑2	Ding, Liren		2734.0	0.0		▲ 7
17	↓5	Abdusattorov, Nodi		2731.6	-18.4		▼ 11
18	↑4	Le, Quang Liem		2731.2	+2.2		▼ 2
19	↓5	Mamedyarov, Shak		2729.6	-12.4		▼ 2
20	↑3	Aronian, Levon		2729.4	+1.4		▼ 6
21		Duda, Jan-Krzyszto		2729.0	0.0		▼ 8
22	↑3	Sindarov, Javokhir		2728.0	+7.0		▲ 24
23	↓3	Niemann, Hans Mol		2724.4	-4.6		▼ 3
24		Nepomniachtchi, Ia		2722.8	-9.2		▼ 16
25	↓1	Yu, Yangyi		2717.8	-8.2		▼ 1

Datum aangemaakt

2025/11/16